

Norges Døveforbund

Kulturdepartementet
ved statsråd Thorhild Widvey

Oslo, 15. august 2014

Høring – NRK-plakaten

Norges Døveforbund takker for muligheten til å komme med høringsuttalelse knyttet til NRK-plakaten. For døve og hørselshemmede er tv som både radio og fjernsyn. Derfor er dette mediet så viktig for vår gruppes mulighet for aktiv deltakelse.

Alle tv-programmer skal tekstes

Norges Døveforbund er svært tilfreds med at dagens NRK-plakat så tydelig understreker at NRKs mål er å nå fram til **hele** befolkningen for å oppfylle demokratiske, sosiale og kulturelle behov i samfunnet. Vi forventer at plakaten blir videreført, men at den også gjøres enda tydeligere og bedre for vår gruppe.

I plakaten sies det i paragraf 13,c : «...skal NRK ta sikte på at alle fjernsynsprogrammer blir tekstet». Vi mener at paragrafen skal gjøres tydeligere ved å slå fast at «Alle fjernsynsprogrammer skal tekstes».

Det er flere hundretusen nordmenn som har et så stort hørselstap at de ikke klarer å oppfatte det som formidles på TV uten at det tekstes. NRK har de siste årene oppgradert tekstingen, men mye gjenstår fortsatt. Både NRK1, NRK2, NRK-Super og NRK3 må tekste alle sine programmer. For å få til dette må teksteavdelingen i NRK prioriteres sterkere, og om nødvendig må en eventuell økning av lisensavgiften øremerkes teksting av programmer.

Vi mener også at NRKs sendinger på skoletv på nettet må tekstes. Døve og hørselshemmede elever er inkludert i klasser som bruker disse programmene og faller helt utenfor pga manglende teksting.

Tilgang til alle tv-programmer er et viktig verktøy i arbeidet med å få til et fullt ut tilgjengelig samfunn for døve og hørselshemmede. I dag tekster NRK1 nesten alle programmer, neste skritt må være å tekste **alle** programmer – da også inkludert distriktssendingene og programmene på NRK-Super. Man kan ikke bruke argumentet om at døve småbarn ikke kan lese, for døve og hørselshemmede foreldre vil som andre foreldre gjerne se programmene sammen med barna, derfor er teksting så viktig også av denne programsjangeren.

Viktige programmer skal sendes på NRK

Norges Døveforbund har et sterkt ønske om at NRK styrkes økonomisk slik at de har mulighet til å sende den typen programmer som samler hele befolkningen til ett rike. Et eksempel på dette er sendingene fra de olympiske leker og andre store internasjonale idrettsmesterskap.

To eksempler:

I sendingene fra de to siste OL fra Vancouver og London hvor NRK hadde rettighetene kunne døve og hørselshemmede føle seg fullt inkludert fordi alle sendingene var tekstet og delvis tegnspråktolket.

Fra sommerens VM i fotball ble alle sendingene på NRK tekstet.

Dette i motsetning til TV2. I forkant av sendingene fra OL i Sotsji, som TV2 hadde rettighetene til, måtte Norges Døveforbund etablere en kampanje for å få **noen** av sendingene tekstet. I TV2s sendinger fra fotball VM i Brasil ble ingen av sendingene tekstet. Døve og hørselshemmede seere opplevde en veldig nedtur. Gjennom NRK-sendingene erfarte de at det var mulig å bli inkludert i folkefestene, mens TV2-sendingene førte gruppen tilbake til «stumfilmens dager». Sendingene fra idrettsmesterskap er blitt så mye mer enn hvem som vinner og taper, det er kommentarer og analyser – det er skildring av folkeliv og kultur i arrangørlandet. Det er diskriminering når døve og hørselshemmede stenges utenfor dette. Stortinget vedtok 1. januar 2013 endringer i Kringkastingsloven som pålegger TV2 å tekste sine sendinger. 20 måneder senere overser TV2 suverent denne lovbestemmelsen.

Flere NRK-programmer på norsk tegnspråk

I NRK-plakatens paragraf 14 slås det fast at NRK skal styrke norsk og samisk språk, identitet og kultur. Det sies også at NRK skal ha programmer for nasjonale og språklige minoriteter.

Sendeflaten NRK bruker på norsk tegnspråk er imidlertid svært begrenset. Fem dager i uken sendes «Nyheter på tegnspråk» med 4 – 5 minutters varighet. Ellers sendes det sporadiske programmer for barn og voksne. NRKs tilbud av tegnspråklige programmer ligger langt bak hva allmennkringkasterne i Sverige (STV) og Danmark (DR) sender.

I Stortingsmelding nr. 35 (2007-2008) «Mål og mening» anerkjennes norsk tegnspråk som et fullverdig språk på linje med andre språk og som en del av den norske kulturarven. For at NRK skal følge denne utviklingen mener Norges Døveforbund at i den nye NRK-plakaten kan det stå: NRK skal bidra til å styrke norsk, samisk og norsk tegnspråks identitet og kultur.

16.500 nordmenn bruker norsk tegnspråk daglig. Fra st.m nr. 35 (2007 – 2008) «Mål og mening, kan vi blant annet sitere:

* Teiknspråk er eit ekte språk, eit språk som har verdi i seg sjølv, også som ein del av den norske kulturarven. (side 54)

* Elles må norsk teiknspråk få høgare offisiell status, og arbeidet med å byggja ut dei språklege rettane for norske teiknspråkbrukarar må halde fram. (side 15)

* Omsynet til norsk teiknspråk må heretter bli ein integrert del av ein heilskapleg og overordna språkpolitikk. (side 48)

* I den nye språkpolitikken må difor haldningsskapande arbeid og handlingsretta tiltak gå hand i hand. (side 25)

Når dette er sagt skal NRK roses for at de har en egen kanal «NRK-Tegnspråk» som tegnspråktolker en del programmer. Tegnspråktolkede programmer må sees på som et supplement til programmer som er laget på norsk tegnspråk.

NRK må styrkes

Norges Døveforbund oppfordrer Kulturdepartementet til å styrke NRK som allmennkringkaster. NRK har vist seg å være den eneste tv-kanalen i Norge som tar allmennkringkasterbegrepet på alvor. De siste årene har NRK vist både vilje og evne til å imøtekomme kravene fra døve og hørselshemmede seere. Gjennom en målrettet handlingsplan for å inkludere døve og hørselshemmede seere i **alle** sine programmer kan NRK bli verdens best tilgjengelige tv-kanal, også for de som ikke hører det som sies. Det som var en drøm for døve i 1960 kan endelig oppfylles; at NRK-fjernsynet blir døves radio.

Vennlig hilsen,
Norges Døveforbund

Hedvig Sinnes/s
Forbundsleder

Bjørn A. Kristiansen/s
Generalsekretær